

SZÁNTÓ

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétvége és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratot visszavadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egy évre 16 h.
Három évre 48 h.
Helyben házhoz hordva:
Egy évre 20 kor.
Három évre 58 kor.
Külföldre postán szállítva:
Egy évre 24 kor.
Három évre 72 kor.
Egyes szám ára 8 fillér.

XII. évfolyam 87. szám.

Nagyvárad

Szombat, 1916 április 15.

Tüzérségi támadás

József Ferdinánd hadserege ellen.

Orosz hadszíntér. Budapest, április 14. (Hivatalos.) Vonalaink a Sztripa alsó folyásánál a Dnyeszter mellett és Csernovitztól északra tegnap heves ágyutüz alatt álltak. Éjjel a Sztripa alsó folyásának torkolati szögében és Bucactól délkeletre hevesebb előtérharcokra került a sor, amelyek részben még tartanak. A harcmező legdélibb részén egy előretolt sánc védőt a főállásba vontuk vissza. Jasloviectól északkeletre is behatolt az ellenség egyik előállásba, de gyors ellentámadással ismét kivettük onnan és ez alkalommal egy orosz tisztet, 3 zászlóst és 100 embert elfogtunk. A Bucactól Cortkovba vezető országúton egy osztrák-magyar különítmény rajtaütéssel hatalmába kerítette egy orosz előállást. Az ellenség tüzérsége József Ferdinánd főherceg hadseregének arcvonala ellen is fokozott tevékenységet fejtett ki.

Tirolban kiujultak a harcok.

Olasz hadszíntér. Budapest április 14. (Hivatalos.) Az ágyuzást amennyire azt a látási viszonyok megengedték, mindkét fél részéről tegnap is folytatták. A Mirzi Vrhni csapataink elfoglaltak egy előállást és ismételt ellentámadásokat az olaszok súlyos veszteségei mellett visszavertek. Flitschnél és Pontepánál tüzérségünk erőteljes tűz alá vette az ellenséges állásokat. A tiroli arcvonalon az ellenség több helyen támadott. Kísérleteit, hogy a Sugana szakaszon a Novaledo mindkét oldalán emelkedő magaslaton állásainkat megszerezze, visszavertük. A Tonale országúton csapataink ma éjjel a védőfalat Perenétől délre odahagyták és a legközelebbi állást tartják erősen megszállva. Az Adamello területen alpinik megszállták a Dossendi Genovai határhegygerincet és a stílfsti hágtól délre az ellenségnek a Monte Cornuzzo elleni támadása meghiúsult.

Délkeleti hadszíntér. Budapest, április 14. (Hivatalos.) Nincs esemény. *Höfer.*

Románia ügye.

Budapest, április 14. (Saját tudósítóaktól.) Genéből jelentik: A lyoni kereskedelmi kamara kiviteli korlátozásokat léptetett életbe a Romániával való forgalomban.

Bukarestből jelentik: A román kormány tagjai Costinescu pénzügyminister lakásán tanácskoztak. A ruszszofil lapok azt írják, hogy itt beszélték meg Costinescu kilépését a Bratianu kabinetből Cuza képviselő támadásai miatt.

Tüzérségi harcok a Nyugaton.

Berlin, április 14. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

A helyenkint élénk és a Maas területén heves tüzérségi harcoktól eltekintve nincs lényeges jelenteni való.

Ágyutüzünk a Maas balpartján megkísérelt támadásokat már kiindulásuk helyén elfojtotta.

Fokozódnak az orosz támadások.

Keleti hadszíntér.

Hindenburg tábornok hadserege táborjánál a Garbunovka környékén (Dünaburgtól északnyugatra) és a Naroc tótól délre elhatárolt ellenséges előretöréseket véresen visszavertük. Ép oly eredménytelenek maradtak Lipót bajor herceg tábornagy hadserege táborjánál orosz osztagoknak a Szervetschnél lévő állások ellen Zirinótól északra intézett támadásai.

Tüzérségi és légi harc Szalonik előtt.

Balkán hadszíntér.

Az ellenség tüzérsége tegnap a Vardar-tól keletre időnként élénk tevékenységet fejtett ki.

Az április 12-ről 13-ra virradó éjjel ellenséges repülők eredménytelenül dobtak bombákat Ghevghelire és attól keletre Pogorovicára. (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Az antant kereskedelmi egysége.

Budapest, április 14. (Saját tudósítónktól.) Luganóból jelentik: Az olasz-angol-francia küldöttek megkezdtek a kereskedelmi tárgyalásokat, a melyet az antant háboru utáni magatartását fogják szabályozni.

Ligát alakítottak a külföldi divat ellen!!!

Czillér Imre Nagyáruházában

vannak a legszebb és legdivatosabb magyar és német gyártmányu gypju szövetek és mosókelmék. Gyönyörű blousok és kötött selyemkabátok.

Közös szent áldozás a diadalmas hékéért.

Gróf Széchényi Miklós püspök körlevele.

A püspöki kar legutóbbi tanácskozányán határozatot hozott, hogy május egyik vasárnapján a hívek hálaadó és közös szent áldozásra gyűljenek a templomokba.

E fontos eszme megvalósítása érdekében gróf Széchényi Miklós megyéspüspök a következő magas szárnyalású felhívást bocsátotta közre legutóbbi körlevelében:

A nagymélt. magyar Püspöki kar tagjainak legutóbb tartott tanácskozányának a határozata értelmében felhívom híveimet és azok között különösen a tanulóifjúságot és a gyermekeket, hogy a folyó évi május hó egyik vasárnapján, lehetőleg az első vasárnapon tömegesen járuljanak a szent gyónáshoz és áldozáshoz azzal a szándékkal, hogy hálaadják a múlt évi májusi győzelemért és üdvös békéért az Ur Jézus és az ő Szent Anyja előtt a legméltóbb módon kifejezzék.

Mélységes hálával gondolunk a gorlicei áttöréssel kezdődött ama fényes győzelmekre, amikre az isteni Gondviselés a múlt évben amikor szép hónapjában vezette a mi hős csapatainkat. Akkor is egy májusi szép vasárnapon a közös imádság erejével kértük a Bold. Szűz közbenjárását és támogatását. Május utolsó vasárnapján Magyarország fővárosában ünnepi pompától övezve végighordozta az utcákon a hálaadó és könyörgő körmenet azt a dicsőséges Szent Jobbot, amely királyi koronáját és magyar hazáját Magyarország Patronájának följánlotta.

Az idén is május hónapjában fokozottabban buzgósággal fogjuk kezűnkét Ég felé emelni és az ő Szent Anyja közbenjárásával kérni az Égek Urát, hogy vezesse végleges győzelemre az igazságért küzdő fegyvereseket és adja meg a népeknek az epedve várt béke áldásait. És mi tántoríthatatlanul bízunk az Ur Jézusban, hogy aki a kánsi menyegzőn első csodáját is az ő édesanyja közbenjárására mivelte: megfogja hallgatni értünk esdő Szent Anyjának a könyörgését.

Nemzeti történelmünk tanunk és biztositékunk rá, hogy a bold Szűz nem hagyja el az ő választott népét. Hiszen amióta Sz. István király ő neki ajánlotta fel ezt az országot: hadizászlóinkat Szűz Mária képe ékesíti. Szent László királyt a kunok ellen való harcában ő segítette, azért itt a Körös-folyó mentén Nagy-Váradon fenséges templomot épített az ő tiszteletére a szent király. Nagy Lajos a tatárok felett kivívott fényes győzelmét egyenesen a Bold. Szűz Mária hatalmas pártfogásának tulajdoni-

totta, amit beigszolt azzal is, hogy a győzelem után vitéz hadseregével Mária-Cellbe ment, hogy ezen a kiváló kegyelemhelyen adjon halát az égi segítséget.

Savoyai Jenő a Szent Szűz segítségével aratta fényes győzelmét ugyanannál a Belgrádnál, amely most a háború folyamán keserű gondolatokat és fájó érzelmeket fakasztott a lelkekben, de — hála az égnek — szomorúságunk itt is örömmre változott! Savoyai Jenő itteni diadalát maga XI. Kelemen pápa a Bold. Szűz közbenjárásának köszönte, mert a keresztény hadsereg éppen akkor győzedelmeskedett, amikor Róma városában a hívek ezrei a szentolvasót imádkozva buzgón kérték a Szűz Anyát, hogy a mindenható Istennel közbevetett hathatós esedezésével segítse győzelemre a keresztény vitézeket. Ennek a győzelemnek az emlékére rendelte el a pápa a szent Olvasó vasárnap megünneplését.

Ilyen példákkal buzdítsák a híveiket a tiszt. lelkes urak a közös szentáldozásra és készítsék elő őket, hogy minél többen járuljanak a szent gyónáshoz és áldozáshoz, kérve a Bold. Szűz Mériát, aki oly sokszor a végső romlástól mentette meg szegény hazánkat, hogy az ő hatalmas közbenjárásával nyerjen mielőbb szerencsés véget a vér-s háború és szálljon le erre a szomorú földre a béke angyala.

*** Beoltják a gyári alkalmazottakat.** A nagyváradi hólyagos himlőjárvány tovább terjedésének megakadályozása végett a miniszter tegnap rendeletet küldött a kényszeroltások ügyében. A miniszter rendelete a következő:

Értesitem a polgármester urat, hogy Nagyvárad város területén az Aurora éthergyár részvénytársaság, a Vasöntőde és Gépgyár r.-társaság és a Nagyvárad városi vasut r. t. alkalmazottait és ezek hozzátartozóit kell újra beoltani himlő ellen, ha még meg nincs ez a gyárakban, illetőleg, amennyiben a háború óta nem történt újra a beoltásuk.

Az újrabérlés kötelező ezenkívül minden olyan gyárban és az összes üzemekben, amelyek hadseregszállítókat tekintendők, ha már maguktól nem oltatták be a munkásikat. Sándor János, belügyminiszter.

A rendelet alapján tehát minden gyárban beoltják az alkalmazottakat, mert ma minden gyár hadseregszállító.

*** Gyurjad Gyurka.** Piszkálód ki Ellőték a jobbkaromat. Ott ahol a Dayeszter vize zug. Csukaszürke ember. Híborus mozifelvevő. Readkívül érdekes lemez újdonságok Rákóczi ut 7. az udvarban SIMON GYULA hangszerkészítőnél Hangszerek, hegedűk, gramafonok, hurkülönlegességek. Gramafonok, hangszerek olesó szakkerü javítása.

Németh István pénzügyigazgató helyesli az új rendet.

A város állami segélye nincs veszedelemben.

A csütörtöki városi közgyűlés után a kis tanácssteremben isgatott vita támadt a fogyasztási adóhivatalnál behozott rendszer felett Juricskay Barna pénzügyi tanácsos és Löblé László dr bizottsági tag között. A vitában részt vett Németh István királyi pénzügyigazgató is.

Löblé László dr végül kijelentette, hogy ha a mai rendszer megmarad, a pénzügy miniszter beavatkozása várható s ez esetben az állami segélyt megvonja a várostól.

E kijelentés folytán felkerestük Németh István királyi pénzügyigazgatót, akinek a város iránt kétségtelen jóindulata és szigorú igazságos eljárása mindnyájunk tudatában van és felkértük, hogy erre nézve körvonalozza álláspontját. Szíves volt a következőket mondani e kérdésről:

— Lassan odafejlődtek a dolgok, hogy nem a szabályoknak megfelelően történt a kezelés. Mi a régi kezelési mederbe sodortuk vissza a hivatalt, ez az egész. A város, a közönség és a kincstár érdekében történt mindez, szükséges, hogy kivételek ne legyenek, s jó az, ha rendszerben megy a betartás a szabályokat. Megkívánja ezt az egyenlő közteljesítés elve, mert mindenféle közteljesítés, ha elpalástolják és megrövidítik, a többiekre ró nagy terhet, akik lelkiismeretesen teljesítik kötelességeiket. Arról azonban, hogy a mostani rendszer miatt elvonjuk a város állami segélyét, szó sincs. Ez a törvény szerint jár nekik s mi ehhez épen ez incidensből nem nyulunk.

E megnyugtató nyilatkozat mutatja, hogy a pénzügyigazgatóság vezetője sine ira bírálja el a fogyasztási adóhivatalnál behozott rendet, amelyet régi mederbe való visszahozásnak nevez találon s mennyire szívén fekszik az egyenlő közteljesítés elvének gyakorlati megvalósítása. Pénzügyi politikának ritka képviselője tudja összeegyeztetni a kincstár, a város és a közönség érdekeit ilyen szerencsés kézzel, s természetes következménye ennek, hogy a város nem rövidül meg azért, mert kibúvót nem ad senkinek törvényes kötelezettségei alól. Németh István pénzügyigazgatónak élelétét mutatja e nyilatkozat, amely nem a multakban keresi a hibát, ami fölösleges, hanem határozott és kifogástalanul helyes utmutatást ad a jövőre s ezzel minden kétséget eloszlat, amit e kérdés körül támasztottak.

Szőlőgazdák figyelmébe!

Egyedül a „PERONOSZPOR“ helyettesíti a rézgálicot.

A „Peronoszpor“ évek óta használják a szőlőgazdák. A „Peronoszpor“ összetétele kitünő eredményt mutatott föl. A legelőkelőbb szőlőbirtokosok ajánlják. Rengeteg elismerő levél és sürgöny bárkinek rendelkezésére állanak. Egy kiló „Peronoszpor“ kell 100 liter vízhez. Egy kiló „Peronoszpor“ ab Budapest 1 korona 50 fillér. Használati utasítással. Legkisebb szállitmányt 5 kilós csomagokban utánvét mellett szállít:

a „PERONOSZPOR“ Vezérképviselőt Budapest, VII. Damjanich-u. 30.

Mi történik Besszarábiában?

Serény orosz készülődés a bukovinai határon.

Predeal, április 14. Radautzból jelentik a bukaresti lapoknak: Néhány nap óta a vonatok szakadatlanul szállítják az orosz csapatokat Lipkani felől a bukovinai határra. Ezek a szállítások mindig csak éjszaka folynak. Lipkani a legfrekvenciáltabb stratégiai vasúti gőcpont, amelyen valamennyi Oroszországból érkező csapatküldemény keresztül vonul.

Ugyanitt egy állandó tábornoki bizottság is székel. Egy másik tábornoki bizottság Novosielicában tartózkodik. Itt négy tábornok lakik. — Ezek az információk egy orosz szökevényről származnak, akit tegnap lovastul együtt fogtak el Radautzban.

A lipkani pályaudvar közelében egy

hangárt állítottak fel az oroszok, amelyben hat aeroplánt helyeztek el.

Az orosz Mamaligában ezidőszerint nincsen aviatikai állomás, annál több orosz repülőgép áll azonban a besszarábi határon fekvő Novosielicában.

Az orosz harcvonal mögött elég bőségesen vannak orvosok, gyógyszerraktárak, és vöröskeresztes személyzet. Számos betegszállító vonat is van készületben.

Ma Lipkani felől egy orosz repülőgép szállott föl, amely a bukovinai határ felé szállt.

Ugyancsak a mai napon erős lovasság érkezett Lipkani felé. Időről időre a Pruth partján orosz határőrkatonák alakjai tűnnek fel.

Hollandia korrekt semlegessége.

Budapest, április 14. (Saját tudósítónktól.) Rotterdami távirat jelenti: Portugália lefoglalta a kikötőiben levő német hajókat s beosztotta kereskedelmi tengerészetébe. A Hollandi tengerészeti bizottság kimondotta, hogy a Portugália által lefoglalt német hajók nem futhatnak be holland kikötőbe.

Görögország nem enged az antant hatalmaknak.

Budapest, április 14. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik: A Reuter-ügynökség szerint az angolok helyzete Görögországban kedvezőtlenebbé vált. Görögország kezdi nem teljesíteni az antant követeléseit.

A Hestia című lap jelenti, hogy a helyzetben rövidesen változás áll be s akkor a görög kabinet is változik.

Londonból jelentik: A Times szerint Szkuludisz görög miniszterelnök lemondása esetén utóda Zaimisz vagy Rallis lesz.

Athénből jelenti a Wolff ügynökség: A görög kormány a leghatározot-

tabban visszautasította az antant azon követelését, hogy az a madras-athén-larisznai vasutvonalat átengedje szerb csapatoknak Korfuból Szalonikibe való szállására.

Athéni politikai körök kijelentik, hogy a kívánság teljesítése s az antant tervének keresztülvitele egyenlő volna Görögország teljes katonai megszállásával.

A Corriere della Sera jelenti Athénből: Epiruszi hír szerint a görög kormány dékretummal akarja hozzácsatolni Görögországhoz. A négyes szövetség kollektív jegyzékben kért felvilágosítást Görögország terveiről.

A Kitchener-hadsereg rettenetes vesztesége

Budapest, április 13. (Saját tud.) Konstantinápolyból jelentik a főhadiszállásról: Az április 7-iki kut-el-amari harcokban, mint most pontosan megállapítottuk, 3000 ember esett el az angolok részéről. Ezek a veszteségek a Kitchener-féle 13. angol hadsereg 1—2. hadosztályát érték. A mi veszteségünk 79 halott és 160 sebesült.

Harc amerikai és mexikói csapatok között.

Budapest, április 14. (Saját tudósítónktól.) A Reuter ügynökség jelenti Mexikóból: Mexikó követeli az amerikai csapatok visszavonását a határokon túlra. Villa hadseregével a mexikóiak is végeznek.

E jegyzék dacára az amerikai csapatok tovább üldözik Villa tábornok seregét. Az Unió csapataira, miközben Porrai mexikói községben keresztülvonult, a la-

kosság rálövöldözött. Két katona megsebesült.

A katonák a lakosságra tüzeltek. Harc fejlődött ki, s ennek folyamán sok mexikói meghalt.

Caranza elnök a harc után táviratozott Washingtonba, hogy segítse az amerikai csapatoknak, de gondolja meg az Unió, mi lesz, ha egész Mexikó fellázad az Unió ellen?

A tőzsde nyugtalan a mexikói hírekre.

Budapest, április 14. (Saját tud.) Washingtonból jelentik: A tőzsdén a mexikói eseményekre nagy nyugtalanság támadt. Műnicipális értékek 1—4 dollárral estek. A tőzsdén háborút jósolnak Mexikóval.

A mezőteleldi árviz.

Szabályozni kell a Sebes-Körös felső folyását.

Pár év óta Mezőteleld minden évben ki volt téve annak, hogy a Sebes-Körös és a Koppány-patak minden nagyobb esőzés után valóságos árvizzel seperte végig a községet. Az árvizek következtében kiszámíthatatlan károkat szenvedett a község. A minden évben megisméltendő veszedelemnek az volt az oka, hogy a Körös Mezőteleld környékén nincs szabályozva, minek következtében a Koppány-patak medre állandóan a Körös vizét vezette le egyenesen a község belsejébe. A sok kár végre is arra indította Mezőteleld községét, hogy a veszedelmes folyót szabályozni fogja. A szabályozási költségek egy részéhez a miniszter is hajlandó volt hozzájárulni 60,000 koronával.

A kilátásba helyezett 60,000 korona kiutalásáról tegnap értesítette a földművelésügyi miniszter az elispánt. Mezőteleld azonban most már tovább ment.

Az árviz ugyanis nemcsak a község belterületét veszélyeztette, hanem elborította a határt is és a termő földesken talán még nagyobb károkat okozott. Mezőteleld ezeket a károkat is el akarta háritani oly formán, hogy a község határán túl is szabályoztatni akarta a Köröst.

Az új szabályozáshoz egyelőre a minisztertől csupán a szükséges tervek elkészítését kérte. Ezt a kérését a községnek azonban elutasította a miniszter. A kérényt ugyanis megfelelő javaslatlétellel vétett leküldték a szakközvegeknek, akik alapos tanulmányozás tárgyává tették a helyzetet.

A megtartott szemlék alapján megállapították, hogy ha Mezőteleld határában tovább folytatják a Körös szabályozását, akkor Mezőteleld, Mezőszabolcs és Köröskisjenő községek határai tényleg mentesítve lennének az árvizveszedelemtől, azonban ezáltal a bajt több más község határára zudítanák.

A szabályozott mezőteleldi határban ugyanis a megáradt folyó fölösleges vize nem találna lefolyást, tehát az alsóbb folyás mentén levő alacsony gátakon törne át és ott borítaná el a földeket. Ilyformán veszedelembbe jutna Fugyivásárhely és Fugyi, sőt még Nagyvárad határa is, ahol pedig még a mai körülmények között is elég gyakori az árviz.

A miniszter ezért nem találja teljesíthetőnek a mezőteleldiek kérését. Nem zárkózott el azonban a miniszter egy olyan terv elkészítésétől, amely szerint Mezőteleld határában egy magasabb védgátat emelnének a jelenleginél. Ez a gát eléggé megvédené a község határát és nem okozna a szomszédos községeknek bajt.

A miniszter leirata egy igen fontos és Nagyváradot is közelről érdeklő dolgot érintett a Sebes-Körös felső folyásának szabályozásával. Ma már olyan kényes helyzetben van ugy Nagyvárad városa, mint Fugyivásárhely, Fugyi stb. községek, hogy ezt a fontos ügyet nem szabad tovább halogatni. A földművelésügyi miniszter az eddigiekből következtetve nincs ellene a szabályozásnak. Most az érdekelteknek minden eszközt meg

kell ragadni, hogy a szabályozást végrehajtsák. Ha Nagyvárad városa megedi, hogy a felső folyás menti községek határai szabályozva legyenek, egyszerre azon veszi majd észre, hogy a Körös minden erejével ront Nagyváradnak és akkor majd késő lesz a szabályozás.

Bevonulnak a harangok.

A nagyváradai egyházmegye áldozata a haza oltárán.

Mennek az öreg népfölkelőkkel az öreg harangok is.

A haza védelme hív mindenkit. Az öreg harangok is megmozdulnak, hogy az öreg népfölkelőkkel együtt vonuljanak be a haza szent ügyének szolgálatára. Nagyvárad és Biharmegye fiai, Szent László seregének utódai ott küzdenek valamennyi harcverőn; most mennek utánuk, velük Szent László egyházmegyéjének harangjai is és a békés imádságra hívó ősi harangok a csata-tereken fogják ágyuk alakjában mennydörögni az ellenség felé: Ne bántsd a magyart!

Gróf Széchényi Miklós megyéspüspök hazafias áldozatkészséggel egyházmegyéje minden nélkülözhető harangját a hadvezetőség rendelkezésére bocsátotta. Magában a székesegyházban is csak egy középnyagyságu harang marad meg; a többi mind „bevonul”, köztük a kathedrális híres, gyönyörű mély és hangu öreg harangja is, mely méltóságos hangjával nagy ünnepeken annyiszor hívta áhitatra a híveket... Mindnyájunknak el kell menni.

Az egyházmegye templomainak következő harangjai maradnak itthon.

Biharmegyeében: Balényes 1 q 56, Bél 150 kg., Berettyóújfalú 85 kg., Ujiráz 166 kg., Biharkeresztés 150 kg., Mezőpeterd 60 kg., Mezőbikács 200 kg., Derecske 150 kg., Hosszupályi 164 kg., Bethlentelep 150 kg., Élesd 250 kg., Éradony egyik, Ermi-hályfalva 46 kg., Erkeserű 106 kg., Szalacs 130 kg., Bihar 95 kg., Biharpüspöki 150 kg., Köröstarján 100 kg., Mezőtelezd 150 kg., **Nagyvárad:** Olasz 500 kg., Székesegyház 728 font, **Nagyvárad-Ujváros** 500 kg., **Nagyvárad-Velence** egyik, Ujpalota 242 kg., Váradszentmárton 50 font, Váradszöllös 188 kg., Magyarcséke 25 kg., Bodonos 350 kg., Margitta 80 kg., Mieske 150 kg., Nagyszalonta 130 kg., Sarkad 175 kg., Báránd 150 kg., Hegyközesatár 70 kg., Szentjobb 80 kg., Székelyhid 150 régi mázsa, Rézbánya 40 kg., Vaskó egyik, Balfenyér 100 kg., Biharsályi 70 kg., Tenke 40 kg., Tenkegörcsöd 60 font.

Hajdúvármegyeében: Debrecen 1345 font.

Szatmárvármegyeében: Királydaróc 237 kilogramm.

Békésvármegyeében: Békés 300 kg., Mezőberény 60 kg., Békéscsaba 250 kg., Nagygerendás 400 kg., Ujkigyós egy hangzó; Endrőd 300 kg., Gyoma 250 kg., Gyula 600 kg., Csorvás 80 kg., Gádoros 70 kg., Gyopárhalom Szentetornya 150 kg., Orosháza 187 bécsi font, Békésszentandrás 250 kg., Kondoros 51 kg., Szarvas 150 kg., Bucsatelep 136 kg., Körösladány 200 kg., Szeghalom 150 kg.

Szilágyvármegyeében: Kraszna 50 kg., Szilágycseh 80 kg., Kárásztelek 113 kg., Selymesilóva 50 kg., Szilágyomlyó 107 kg., Érmindszent 30 kg., Tasnád 62 kg., Tasnádszántó 80 kg., Szilágygörcsön 50 kg.

A Katholikus Kör utolsó közművelődési estélye.

Fényes sikerrel folyt le, tegnap délután a Szent László teremben az utolsó közművelődési estély, mely méltó befejezője volt az eddigi nagyszerű és közkedvelt estélyeknek. A díszterem ez alkalommal is teljesen megtelt intelligens férfi és nagyszámu előkelő hölgyközönséggel.

Jelen voltak: Dr. Vučkics Gyula, Szirmai L. Árpád, Brém Lőrinc kanonokok, dr. Némethy Gyula, Mayer Antal tb. kanonokok, dr. Mazurek Gyula, Halász Gyula, Kovács Kandid, Grabits Kálmán, Gálly Sándor, Heilinger József, Glatz Mihály, Bihari Ákos dr. Krüger Aladár, dr. Guta Elemér, dr. Mór Pál, Vajnovszky Vince, Igaz Károly, Vadász Zoltán, Vittkó Vilmos, Schwarz Gáza, M. Jánossy Aurél, Resch Mihály, Kürti István, Szabó Imre stb.

Az estélyt Barabás Erzsike urleány nyitotta meg Chaminade: Ósszel c. gyönyörű operával. A hatalmas desz dur kompozíciót pompás színezéssel és hatásos csendekkel adta elő Barabás Erzsike, aki a darab rapszódikus modulációit művészi érvényesítette. — A hatalmas tapsviharra Brahms: Magyar változatait játszotta színesen és oly kifejező erővel, a végén lelkesen ünnepelték kitűnő játékáért.

Ezután rágyogtatta nemes művészetét Bihari Ákos, a kivételes tehetségu művészember, aki Shakespeare Julius Caesárjából előadta Antonius beszédét Caesar holtteste fölött.

Talán mélyebben nem lehet elmerülni egy klasszikus alkotásba, mint Bihari Ákos e nagy műbe, melyet briliánsul óriási hatással adott elő. Zengő szép organuma megindítóan szólaltatta meg Shakespeare remekét, melyet nagy gyönyörűséggel hallgatott mindenki és a mely élvezetet a közönség hálás tapsokkal köszönte meg a népszerű művészeknek.

A harmadik szám Stachó Magda zeneakadémiai növendék művészi hegedűszáma volt, a ki Bach: Air, Beethoven: Menuett és Gossec: Gavott című szerzeményét játszotta teljes átértéssel és tökéletes színezéssel. Ugy Bach és Beethoven mély klasszikus, mint Gossec könnyed zenéjét finom vonókezeléssel, széles meleg tónussal kitűnően érvényesítette. Zajos tapsokat aratott úgy is, mint pedig zseniális kísérője Resch Mihály a kiváló zenetanár.

Ezután lépett az előadó asztalhoz Halász Gyula a kiváló szónok, a mindenütt népszerű várad velencei plebános, aki egy rendkívül aktuális és érdekes témát fejtegetett.

Az isteni Gondviselés szerepe a háboruban. Beszédjében rámutatott a mai háborúra, annak okaira és hogy miért türi az Isten ezt. Fényes érvekkel bizonyította be az illusztris előadó, hogy az ember szabad akaratánál fogva jót és rosszat egyaránt tehet.

De van a természetfölötti világrendben egy nagy segítsége az embernek és ez az isteni kegyelem. Miért türi Isten a sok rosszat? Ez ugyan nagy rejtély, de a történelem folyamán sokszor láthatuk az Isten igazságszolgáltató kezét. Nagy Gergely mondotta: Ha egy bűnt se büntetne az Isten itt a földön, akkor mondhatnánk, hogy nem történik a világgal; de ha minden bűnt itt büntetne, akkor örökkévalóságunk céltalan. Egyiket

itt, másikat ott bünteti, amint az isteni Gondviselés jónak látja. De miért bünteti a jókat is? Csak hogy ki mondhatja magáról, hogy abszolút jó? Viszont a rossz ember lelkében is fakad néha jó érzélem. Azonban a büntetést és jutalmazást magának tartja fenn az isteni Gondviselés.

Kétségtelen, hogy a háboru nagy rossz, de a jó Isten a rosszat is javunkra fordíthatja. Eszünk nem képes az Isten gondolatát felfogni. Mondani csak a multat és jelent tudjuk, de Ő tudja a jövőt is. Talán a borzadalmas vértengerből egy szebb jövő hajnala fog fakadni és ha nézzük a mai emberiséget, mely csak az anyaziakban és földiakban merül el, meg is érdemelte sorsát. Jól tudjuk Franciaország romlását és elfordulását Istentől.

Nemcsak egyes emberek, hanem nemzetek is bűnhődnek vétkeikért.

A háboruval Istennek magasabb céljai vannak.

Legyünk meggyőződve, hogy az utolsó szó mindenütt az Istené. Talán már festi ez a Gondviselés a béke szívárványának színeit, talán már repdes az a galamb, amely az olajágst hozza. A Szentírás két mondatával fejezem be előadásomat, az Ur Jézus mondásával: Bizzatok, én meggyőztem a világot és szt. Pál apostollal: Akik az Istent szeretik, azoknak minden javokra válik.

Befejezésül Vajnovszky Vilma urleány, a kitűnő művész adott elő két gyönyörű énekszámot óriási sikerrel. A bájos előadó úgy az operáriában, mint a műdalban nagy-szerűen csillogtatta hangjának minden szépségét. Várad Aladár büszke lehet tanítványára, kit oly kiváló sikerrel vezet a művészi pályán. A szép éneket Resch Mihály, a fáradhatatlan rendező és sokoldalú zenetanár kísérte, akinek játéka lágyan simult az énekhez.

A nagyváradai iparosok hadiárvíért.

A hadbavonultak családjait is gyámolítják.

Az Ipartestület a mult hónapban tartott ülésén elhatározta, hogy egy bizottságot szervez, amelynek az lenne célja, hogy az iparosok hadiárvíit gyámolítsa. Ennek a bizottságnak tagjai lettek: dr. Dajka Endre rendőrkapitány, Czeglédy Jeremiás, Cser János, Tátray Sándor, Lebovits Rudolf, Rendes Vilmos, Zboray Gyula, Vicsay István, Schön Lipót, ifj. Mónus Sándor, Ungerlandner Manó, Nagy P. István és Horváth Gusztáv.

A bizottság ma délután tartotta első gyűlését. Dr. Dajka Endre az eddigi indítványok alapján indítványozta, hogy a bizottság munkakörét bővítse ki, vagyis ne csak az iparosok hadiárvíinak gyámolító bizottsága legyenek, hanem elsősorban a hadbavonult iparosok családjait gyámolító bizottság.

A hadbavonultak gyermekei természetesen nincsenek kellő szülői felügyelet alatt s ennek a hiányában könnyen a züllés útjára juthatnak. Ezeket a társadalomnak kell megmenteni, érte ezalatt elsősorban az iparos-társadalmat, ennek itthonmaradt vezetőit.

Indítványozta továbbá, hogy egy kimutatásos statisztikát készítsenek, amelynek alapjául szolgáljanak a hadsegélyző bizottság eddigi adatai, valamint a hírlapokban

közzétett felhívás útján állapítsák meg, hogy mely iparosok vonultak hadba Nagyváradról. Ennek elkészítése után a bizottság maga között fel fogja osztani a hadbavonult iparosok családjait és hadiárvaikat. Két két bizottsági tag fogja ezeket felkeresni. Ezeknek lesz a feladatuk a hadiárvaikról szóló kimutatások elkészítése. Azonkívül a bizottság ahol indokoltnak látja a közbelépést, az egyes családokhoz védnököket rendel ki, akiknek kötelességük lesz felügyelni felettük.

A bizottság megkeresi továbbá a rendőrséget, a gyámhatóságot, a fiatalok felügyelő hatóságát és a patronázs egyesületet, hogy az eddigi adatokat a hadbavonult iparosok családjáról és hadiárvaikról közölje a bizottsággal és a jövőben rendelkezésre jutó adatokat szintén adják tudomására. Ennek megállapítása azért szükséges, hogy a gyámolításra körülbelül milyen pénzösszeg elég.

A hírlapokban felhívást fognak intézni a közönséghez támogatás végett. Azonkívül a hadbavonult iparosokkal tudatni fogja a bizottság, hogy itthon maradt családja érdekében minő intézkedéseket tett. Bizonyára meghatottan fogják ezt tudomásul venni az iparos katonák és meg fognak nyugodni, hogy családjuk miatt nem kell aggódniuk.

A nagyváradai iparosok ezen nemes akciója első az országban, s a hazafias példát kétségtelenül követni fogják a többi városok iparosai is.

A törvényszék megszüntette a hadbavonultak ellen a zárlatot.

Megszaporodtak a zárlatok.

A moratorium március elsején, mint ismeretes, megszűnt. A rendelet kézhez vétele után Keresztessy József törvényszéki bíró, aki a zárlati ügyeket intézi, a hadbavonultak ellen elrendelt ingatlan-zárlatokat azonnal felfüggesztette s ezzel meg is szüntette, mert a törvény világosan mentesíti ez alól a hadbavonultakat. Intézkedéseit a törvényszékhez a végrehajtók részéről beadott felfolyamodások dacára is helybenhagyta a fellebbezési hatóság s így a hadbavonultak földjei és házaik a zárlattól megszabadultak. A törvény szellemének megfelelő intézkedés nemcsak kiváló jogász felismerésre, hanem a szükségletek gyors kielégítésére vall.

A föld és házzárlatok

Különböző megnevezések a háború alatt, majdnem 3-4-szeresen több, mint betétekben. Oka ennek az, hogy árverést nem lehet kitűzni, mert ezt korlátozza a törvény, s csak az amortizációs kölcsönöknél lehet árverést kérni a kölcsönadónak, de hadbavonultak ellen azt sem.

A nagyváradai házakra ugyancsak sok esetben kértek zárlatot, közel 800 esetben, de kevesebb ingatlanra rendeltek el. Ott, ahol hasznosításhoz volt szó, békeidőben azt kímélték, most arra is rámentek a végrehajtók.

A zárgondnokokra jó napok virradtak, egyenként 10-12 ház van kezelés alatt (ilyen volt Kurczér Albert is.) Ahol kicsi a jövedelem, ott hátrányos a zárlat a végrehajtást szenvedőre s a végrehajtóra is. Nem sokat érnek vele, mert a jövedelemnek 75 százaléka a zárgondnoké lesz. Van eset, hogy

ráfizetnek

a zárlatra. Ez csak a követelést szaporítja s az alperes jövedelmeit elvonja. A törvény erről nem intézkedik s így a bíró fájó szívvel, de kénytelen a zárlatot fenntartani.

Sok ingatlannak alig van jövedelme, ennek az az oka, hogy a zár alá vett ingatlan hasznosítása céljából beruházásokra fordítják a jövedelmet s az adót kifizetik. Legáltalában erről szabadul az adós, ami az ingatlan terhére.

Lassu emelkedés van a zárlatoknál, ami annyit jelent, hogy üresek a házak s nincs jövedelem.

A Kereskedelmi és Iparkamara a hadikölcsön sikeréért.

A Kereskedelmi és Iparkamara a következő felhívást bocsátotta ki az új hadikölcsön sikere érdekében:

Felhívás

a kereskedelmi és ipari érdekeltséghez!

A magyar kormány a legrövidebb idő múlva újabb kölcsönt bocsát ki, hogy a nemzet aldatlanságához fordulva a még mindig dúló háború szükségleteit akadálytalanul fedezhesse.

Magyarország kereskedő és iparos polgárságához fordulunk, hazafiasságukra s bölcsességére spellálunk s meg vagyunk róla győződve, hogy mint a múltban, a 3 előző hadikölcsön kibocsátásánál, úgy most is újabb kölcsön kibocsátásával szemben is tudni fogják kötelességüket.

Most, mikor a nagy világháború a rájuk nézve győzelmes megoldás felé közeledik, minden erőket megfeszítve és hálátel szívvel kell harcolniuk segítségére sietnünk. Nem szabad semmi áron engednünk, hogy szükségét szenvedjenek, hiszen benünket, a mi polgári munkánk lehetőségét védik. Az óriási erőfeszítésükbe bele kell kapcsolnunk a magunk, bármily nagy, hozzájuk képest jelentéktelen, erőfeszítését az ó nagy áldozataikba, a mi kisebb áldozatunkat, hogy így együtt közdhessük ki a győzelmes és tartós cékét.

Meggyőződésünk, hogy a magyar kormány hívó szavára a nemzet igaz fiai s közöttük a kamarai kerület iparosai és kereskedői igyekeznek impozánssá tenni a negyedik hadikölcsön eredényét. Különös igyekezetet kell kifejteni azoknak, akiknek a háború szenvedés és leromlás helyett hasznot hozott.

Amit az állam kér, nem is áldozat, hanem előnyös üzlet. A most kibocsátandó hadikölcsön feltételei az előzőkénél előnyösebbek lesznek, bár nagyban és egészében azzal megegyezők maradnak. A kölcsön jegyzésére ezúttal is az 1914. évi aug. hó 1. előtti elhelyezett, egyébként a moratorium-feloldó rendeletekben foglalt korlátozások alá eső betétek is — a kikötött felmondási idők érvényben tartása mellett — teljes mérvben igénybevehetők. Az O-ztrák Magyar Bank és a m. kir. Hadikölcsönpenztár a kibocsátandó 4. hadikölcsönrel is a legmesszebbmenő kedvezményeket fogja nyújtani a jegyzésben résztvevőknek. Bizonyos, hogy ilyen körülmények között az ország valamennyi polgára között kamarai kerületünk ipari és kereskedelmi érdekeltsége is sietni fog kötelességét teljesíteni és teljes erejével részt vesz a kölcsön aláírásokban.

E m. győződésünk mellett is indíttatva érezzük magunkat az érdekeltség minden egyes tagjához fordulni, hogy úgy saját jegyzésai, mint ismerősei és barátai körében kifejtett propagandája útján, a hadikölcsön eredényét minél nagyobbra igyekezzen növelni, hogy a külföld előtt is minél fényesebben bizonyosodjék, hogy a már közel két év óta pusztító véres háború nem tudta

megingatni hazánk közgazdaságának biztos alapjait.

Addig is tehát, míg a kibocsátandó újabb kölcsönre vonatkozó aláírási felhívás megjelenik, arra kérjük az érdekeltséget, hogy kövessen el minden lehetőséget a kölcsön aláírásának sikere érdekében, de különösen a háború folytán keresetükben megjavultak jegyezzék a f. hó 19-én kiirandó kölcsönt.

A közeledő győzelem reményében siesünk a küzdők erősítésére, hogy a várva-várt fejlődésünket s nemzeti boldogulásunkat biztosító béke minél előbb elérkezzen.

Nagyvárad, 1916. április hó 14.

A nagyváradai Kereskedelmi és Iparkamara:
Sztarill Ferenc, s. k. Dr. Sarkadi Lajos, s. k.
elnök h. titkár.

Az élelmiszerek hatósági árai.

A m. kir. belügyminiszter ur 69501/III/1915 számú leiratával megadott felhatalmazás alapján Nagyvárad város törvényhatóságának területére a közéletmezés zavartalanításának biztosításához fűződő érdekekből az élelmi cikkek követelhető legmagasabb árait az 1916. évi április hó 15-től május 1-ig terjedő időre a következőképpen állapítottam meg:

Hus és hústermékek: 1 kiló marha hus (I. rendű) 5.40 kor. 1 kiló marha hus (II. rendű) 5.20 kor. 1 kiló növendék hus 5 — kor. 1 kiló borjúhus (hátulja) 5 — kor. 1 kiló borjúhus (eleje) 4.60 kor. 1 kiló juhhus 3 — korona. 1 kiló sertésbus 20 deka nyomtatékkal 5.40 korona. 1 kiló sertésbus nyomtaték nélkül 5.80 kor. 1 kiló füstölt sertésbus 7 — kor. 1 kiló kolbász (füstölt) 6.80 kor. 1 kiló szalonna (zsirnak való) 6.60 kor. 1 kiló szalonna (füstölt, sózott) 7.40 kor. 1 kiló szalonna (pörkölt, paprikázott) 7.40 kor. 1 kiló hárj 6.80 kor. 1 kiló préseltlen tepertő 5.20 korona. 1 kiló sertészsír 7.20 korona. 1 kiló borsajt 6.40

Baromfi: 1 pár csirke rántani való 2-3 kor. 1 pár csirke sütni való 4-5 kor. 1 kiló csirke élő súlyban 2.80 kor. 1 kiló csirke kopasztott — kor. 1 kiló tyúk 2.60 k. 1 kiló ruca (kővér) élő súlyban 2.60 kor. 1 kiló ruca (sovány) élő súlyban 3.80 korona. 1 kiló liba (szótt) élő súlyban 2.60 kor. 1 kiló liba (hizott) élő súlyban 4 — kor. 1 kiló liba (hizott kopasztott) 4.70 kor. 1 kiló libaszőr 10 kor. 1 kiló pulyka élő súlyban 3 — kor.

Hal és vad: Ponty fél kiló súlyig 1 kiló 1.90 kor., fél kilótól 1 kiló súlyig 1 kg. 3.80 kor., 1 kiló súlyon túl 1 kg. 4.20 kor. Apró halak 1 kiló 2.40 kor.

Tej és tejtermékek: 1 liter tej fölözetlen piscon 50 fill. 1 liter tej fölözetlen házhoz szállítva 52 fill. 1 liter tej kóser 54 fill. 1 liter tejfel 1.80 kor. 1 kiló túró (tehén) 1.60 kor. 1 kiló túró (juh) 2.70 kor. 1 kiló gomolya 2.40 kor. 1 kiló vaj 9.60 kor.

Liszt és kenyérműek: 1 kiló buzdara és nullásliszt 86, főzliszt 60, buza-kenyérliszt 48, rozsliszt 48, tengerliszt és dara 46 fillér. 1 kiló kenyér (kenyérlisztből) péknél 46, üzletben 48, fehér kenyér (főzlisztből) péknél 58, üzletben 60, 1 kiló fehér kenyér (nullás lisztből) péknél 84, üzletben 86 fillér. 1 kiló fehér kalács (nulláslisztből) cukrásznál és péknél 84, üzletben 86 fillér.

Cukor: Süveges vizontelárusítónak 100 kg. kint 118.25, kicsinyben 1 kiló 1.24, kocka dobozban vizontelárusítónak bruttó 5 kg. 100 kg. 121.25, kicsinyben bruttó 5 kg. 1 kg. 1.26, lisztetektor dobozban viz. elár. bruttó 5 kg. 100 kg. 121.25, kicsinyben bruttó 5 kg. 1 kg. 1.26, kristály vizont elár. 100 kg. 118.25, kicsinyben 1 kg. 1.24, husvéti süveg viz. elár. 100 kg. 121.25, kicsinyben 1 kg. 1.27, kocka 100 kg. 127.75, kicsinyben 1 kg. 1.33 kor.

Száraz főzelék, tojás, zöldség stb.:
 1 kiló bab száraz 56 fillér. 1 kiló borsó száraz 70 fillér. 1 kiló lenese 80 fillér. 1 kiló kása (köles) 1-30 kor. 1 drb tojás (egész) 12 fillér. 1 drb tojás (törött) 10 fillér. 1 csomó sarga répa 20-24 fillér. 1 csomó petrezselyem 20-24 fillér. 1 drb karalábé 12-20 fillér. 1 kiló hagyma (vörös) 76 fillér. 1 kiló hagyma (fő) 5- kor. 1 kiló fejes káposzta 28 fillér. Fejes káposzta egy fej 30-48 fillér. 1 fej fejkáposzta 30-48 fillér. 1 fej káposzta (vörös) 16-32 fillér. 1 kiló burgonya 18 fillér. 1 véka — kor. 100 kiló burgonya 15- kor. 1 drb retek (fekete nagy) 6 fillér. 1 drb karfiol 50-60 fillér. 1 liter tengeri (szemes) 26 fillér, 1 kiló dió 150.

Tudomására hozom a vevőközönségnek, hogy azon árusító ellen, aki az előbb felsorolt élelmiszerek árait április hó 15-étől május 1-ig az előbb megállapított árnál magasabb összegben szabja meg, a feljelentést a piacon szolgálatot teljesítő rendőrközönség bármelyikénél megteheti.

Lukács Ödön s. k. polgármester helyettes.

Perbeszéd a csigérgyarmati gyilkosság ügyében.

Az esküdtbírószágon tegnap Szöllősy Gyula elnök felolvasta a bíróság által megállapított kérdéseket. Hatalmas szellemi torna következett ezután a védők harca az ügyész ellen három vádlott fejéért.

Az elnök felhívta az ügyészt vádbeszéde előterjesztésére.

Dr Szokolay Gyula

kir. ügyész nagy koncepciójú, magas színvonalú beszédét a pénz varázsának és atkának érdekes rajzával vezette be.

Örömmel állapítja meg, hogy a törvényszék föltartta mindazokat a bizonyítékokat, melyek a vádlottak ellen szólnak, más felől szükségszerűen foglalkozott a bíróság a tényállásokkal, melyekkel a vádlottak ártatlanságukat vélik bizonyítani.

A vádlottak védekezése az esküdtek megítélésére irányuló törekvés. Ismereti a tényállást, melyen a vád alapul. Majd Dimb Zsófi szerepével foglalkozik.

A büntetőjog történelme nem ismer példát, hogy gyermek a szüleivel szemben tudatosan ezelt volna ki ily szörnyű vádat, amit következetesen végig fenntartott volna. Dimb Zsófi vallomását kétségtelenül valónak fogadja el.

— Az aradi ügyész nagy munkáját — úgy mond — az esküdtek fölmentő ítélettel honorálták. Ez az ítélet az igazság kicsufolása volt s most Justitia megbontott reodjét kell helyreállítani. Rendkívüli erkölcsi feladatot ró ez az esküdt urakra, de reodlem, azokat az embereket, kiket komoly vád és bizonyítékok alapján állítottak a bíróság elé, csupán szánakozásból nem fogják felmenteni. Ez az igazság profanizálása volna. Az aradi esküdtszék tévedett. Hozzanak igazságos ítéletet.

Az elnök megjegyzi, hogy az ügyészek az igazság megcsufolására vonatkozó kijelentését nem tartja helyesnek. Bizonyára azt értette, hogy az esküdtek tévedtek. Kéri az ügyészt, hogy tárgyilagosságát őrizze meg.

Az ügyész kijelenti, hogy heve ragadta el. Kifejezésével az esküdtek tévedését kívánta jellemezni.

Ezután az elnök Dimb György védőjét, dr Papp Károlyt kérte fel védőbeszéde előterjesztésére.

Dr Papp Károly

nagy hatású védőbeszéde elején hangsúlyozta, hogy célja az igazság felderítése,

első aktu a is ezt célozta, mikor az esküdteket megválasztotta, kik a társadalom legintelligensbb elemeiből kerültek ki, s akik képrsek megadni az igazságot.

Két ítélet hangzott el már az ügyben, az egyik az aradi esküdtbírószágon, a másik a Curiaé, mely tévedésnek mondotta ki az esküdtek fölmentő veridiktjét. Ez azonban nem befolyásolhatja az esküdteket, mert a Curia rájuk bízta a döntést s ebben nekik nem prejudikálhat semmi, mert ha az esküdtek döntenek, akkor ebben csak lelkiismeretük szava lehet az irányadó és semmi más.

A vádnak két argumentuma van: a vádlottak előző beismerése és Dimb Zsófia vallomása. A beismerés nem elég, mert hiszen akkor elég volna annak konstataciója, hogy beismerés történt, s akkor mi szükség lett volna még a tanúk felvonultatására.

A beismerések is eltértek a leglényesebb tartalmakban. Amiben meggyeztek a vallomások, csak a esendőrok pressziójára vezethető vissza s nem az előzetes megbeszélésre. Vádlottak távol laktak egymástól, nem beszélhettek össze. Büntetéseik tagadásra beszélnek össze s nem beismerésre. Különbben is mért beszéltek volna össze arra, hogy Zsófit vádolják arra, hogy a

hurkot a férje nyakába vetette, hisz ez nem menti meg őket az akasztófától.

Nagyonatású védőbeszéde végén felmentést kér.

Delután Dimb Györgyné védője

Dr Nagy Mihály

mondta el védőbeszédét. A judikatura hatalmas fejlődését vázolta nagy tudományos készültséggel attól az időtől, mikor a vizsgálat célja az volt, hogy a vádlottat mint megtört bűnbánót állítsák bírái elé. Ezzel ellenkezik a mai bűnvádi eljárás, mely csak a tárgyaláson elhangzottakat ismeri előtérnek, s nem a nyomozás során tett beismeréseket.

Bizonyíték hiányában felmentést kér.

Dr Papp János

tartotta meg ezután majdnem két óra beszélésig tartó rendkívül hatásos védőbeszédét Morár Lázár védelmében.

A vád azt állítja, hogy a vádlottak jóelőre megegyeztek, tehát előre megfontolták tettüket. Hol és mikor egyeztek meg, azt a vád nem mondja meg. Felmentést kért.

Ma délelőtt lez az elnöki fejtegetés s ítélet délutáni két órára várható.

A németek újból támadnak.

Budapest, április 14 (Saját tudósítónktól.) A Havas ügynökség jelenti: A németek hevesen ágyuzták a 304-es magaslatot és a Mort Homme csucsait, s a második védővonalunkat is Aisnes vidékén. Közeli támadásokat készítettek elő éjjel az ágyuzással. A francia vezérkar jelentése közli, hogy a németek támadása a 304-es magaslat ellen nem jutott ki a lövészárkokból a francia tüzérség zárótüzélése miatt.

Görögország egységes.

Budapest, április 14. (Saját tud.) Athénből jelentik: Hivatalosan közlik, hogy a kormány, a kormányzás és a kamara között fenntartás nélkül teljes az egyetértés, semmi véleménykülömbőség nincs közöttük.

Német buvárhajók munkában.

Budapest, április 14. (Saját tud.) Barcelonából jelentik: Az Argus 1002 és O low 1945 tonnás gőzösöket elsüllyesztették.

A portugál kormány marad.

Budapest, április 14. (Saját tud.) Luganóból jelentik: A lemondott portugál kormány visszavonta lemondását.

Kormányellenes tüntetés az olasz képviselőházban.

Budapest, április 14. (Saját tudósítónktól.) Luganóból jelentik: Az olasz kamarában Merlani szocialista képviselő indítványára szavaztak, amely bizalmatlanságot fejezett ki a kormány ellen. Zajos tüntetések között 78 képviselő szavazott az indítvány mellett. Feltűnést keltett, hogy Bisolati képviselő, az intervencionisták vezére Merlani indítványára,

amely a kormány ellen volt irányozva, szavazott. Kiáltások hangzottak fel:

— Klerikálisok, gazemberek, szalmabábok!

Camerani képviselő közbekiáltott: — Ne kiabáljatok, engem, szavamra, meggyőzött.

Merlani indítványát 252 szavazattal 78 ellen elvetették.

A Véga és egy orosz hajó elsüllyesztése.

Budapest, április 14. (Saját tudósítónktól.) Barcelonából jelentik: A Véga 2959 tonnás francia hajót német tengeralattjáró elsüllyesztette. 30 emberét megmentették és Barcelonába vitték. A megmentettek beszélik, hogy mielőtt a Végát elsüllyesztették volna, néhány percet hagytak a menekülésre. A hajót egy torpedó és 2 ágyulövessel süllyesztették el. A matrózok elbeszélése szerint a Véga elsüllyesztése előtt egy 2600 tonnás orosz gőzöst süllyesztett el a német buvárhajó.

Burián báró Berlinben. Berlinből jelentik: Burián külügyminiszter ma Berlinbe érkezett. A pályaudvaron Hohenzollern herceg magyar osztrák nagykövet fogadta szívélyes szavakkal. Délben a kancellárnál dezsónó volt.

A Presse írja: **Berlinben a győztesek találkoznak.** Oroszország leveretésével és belső összedulásával az antant katonái győngesége is kitűnt. Egy világ-hatalom omlott össze és megvalósul az álom, hogy Európa új arcot, új jövőt nyer.

HIREK

Fischer Ervin zeneiskolája művészdióvendékei hangversenye.

A Fischer Ervin állami kép. okl. zene-tanár vezetése alatt álló kitűnő hírnevű zeneiskola ma rendezi magas színvonalon álló hangversenyt a Vigadó dísztermében. Az egész jóvedelmét a zeneiskola a nagyváradi 4-ik honvédegyalozzrad husvétii szeretet adományára javára fordítja. Ugy ezért, mint a tartalmas műsorért a hangverseny a legnagyobb érdeklődésre tarthat számot. Ott is lesz a város színe-java. A rendezést, illetve a közönség helyrakalauzolását az iskolának 12 orléányja fogja ellátni (Hoványi Irén, Gedeon Ilonka, Ertler Magda, Fiber Erna, Kalenda Boriska, Leitner Margit, Ötöröcsy Juliska, Barta Anna, Klein Erzs, Schönberger Emma, Tóth Olga, Városi Ida.) A hangverseny pont 5 órakor kezdődik. Pontos megjelenést tisztelettel kérünk. A rendezőség.

A hangverseny műsora a következő:

1. Nyitány: előadja 4 ik honvédegyalozzrad zenekara Scharf karmesterrel.
2. Bach: h. moll. sinte Weisz R. Magda. Grieg: Peergent sinte. III. IV. tétel 8 kézre 2 zongorára játszik Ternyei Edith, Weisz R. Magda, Krauss Irén, Petry Edith.
3. Mozart c moll. koncert tétel zenekari kísérettel játsza Kardos Magda.
4. Pitzzenhagen: Dämon fantasia cello: Rezik Károly gordonkaművész, zongorán kíséri: Waldmann Rózsa áll. kép. okl. zenetanár.
5. Chaminade: Zingara Havas Rózsi. Moszkovszki: Momento gioioso Grósz Ilonka, Weber: versenymű C dur, Szokoly Erzs. II. zongorán kíséri. Somló Aranka.

10 perc szünet.

6. Intermezzo, előadja a honvédezenekar Scharf karmesterrel.
7. Beethoven: B dur koncert I. tétel Steiner Erzs. II. zongorán kíséri Waldmann Rózsa tanárnő.
8. a) Schumann: Träumerei, b) Tenaglia: Aria (1600), c) Herbert: Szerenád, d) Popper: Polonaised concert cello: Rezik Károly gordonkaművész. Zongorán kíséri Waldmann Rózsa okl. tanárnő.
9. Vörösmarty: Liszt Ferenchez. Szavalja Bihari Ákos színművész.
10. Liszt: a) Liebestraune, Waldmann Erzs, b) Fantasie (Ruinen von Athen.) 2 zongorára írta a szerző, játszik Barabás Erzs és tanára Fischerne Szalay Stefánia.

*** Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király Siosz Frigyes 101. gye-beli tart. századost a legfelső dícsérő elismeréssel tüntette ki. Nemes Góth István 101. gye-beli tart. számvivő altiszt az ezüst érdemkereszttel a vitézségi érem szalagján lett kitüntetve.

*** A fémbeváltás.** A fémek beváltására három határidőt tűzött ki a kormány: november, január végét és most június végén jár le a legújabb határidő. A hadsereg részére eddig Nagyváradon az Andrányi Károly és fiai cégnél 200 000 métermázsas sárga és főképen vörös rezes váltottak be. Eleinte a vidék hordta össze a fémeket, uradalmak siettek beváltani fémkészletüket, most már csak kisemberek viszik rézedényeiket a céghez. Az óeskások ujabban összevásárolják olcsón a fémeket, jól teszi a közönség, ha egyenesen a beváltóhelyre viszi rézedényeit.

*** Betegápolók helyett ápolónők.** A nagyváradi tébolydába a háboru elajén tömegesen szállították azokat a katonákat, akiket a harcúterén kitört az elmébaj. Valószínű, hogy dispozióijuk volt az elmébajra, sok betegség előzhetta ezt meg, ezenkívül a robbanószerkek hatása is sok esetben ideg-sokkot váltott ki a harcúterén küzdő katonáinkból. Eleinte jött, jött a szomorú menet és türelemmel gyógyították őket, aztán elvitték különböző katonai kórházakba. Temesvárra és Budapestra a XVI-os helyőrségi kórházba. Most leolvadt a 44 létszám háromra, ezek is gyógyulófélben vannak. Ideg-sokkok, lassan térnek magukhoz. A háboru eredménye az, hogy betegápolókban hiány állott be s betegápolónőkkel kellett pótolni őket. A csere bevált, a nők több türelemmel és eredménnyel ápolják a beteg katonákat, mint a férfiak.

*** Elmarad a biharmegyei Nőegylet választmányi ülése.** Van szerencsés a biharmegyei és nagyváradi Nőegylet választmányi tagjait értesíteni, hogy f. hó 15. napjára tervezett választmányi ülésünk, a Fischer Ervin zeneiskolája által a 4. honvédegyalozzrad husvétii szeretetadománya javára ugyanezen időben megtartandó hangversenye miatt, elmarad. Nagyvárad, 1916 évi április hó 14. Özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné, elnöknő.

*** Uj villamoskiterők a Telekutcán.** Ujváros egyik legforgalmasabb utcájának, Telek utcának villamos kiterője mindössze egy van. E miatt az egy kiterő miatt a villamos kocsikat a közönség alig tudja igénybe venni. A Telek-utca forgalma legalább három kiterőt igényelne. Röviddel ezelőtt a város megengedte a villamos viteldijak felemelését, azonban ezt ahhoz a feltételhez kötötte, ha a Telek-utcán a szükséges kiterőket elkészítik. A villamos vasut vezetősége a minisztertől meg is kérte a kiterő létesítéséhez szükséges engedélyt. A kereskedelmi miniszter tegnap értesítette a várost, hogy a tervezett kiterők közigazgatási bejárását elrendelte. A közigazgatási bejárás május 4 én délelőtt 9 órakor lesz s azon a kormányt Dubszky Alfréd műszaki tanácsos képviseli.

*** A Magyar Általános hitelbank** helybeli fiókja ügyfelei kényelmére áruosztálya (cukor, gabonaosztály) részére uj 10—03 számú telefont szereltetett fel, mely helyszíni beszélgetésekre is használható.

Forotin a legjobb és legbiztosabb tolette-szer kéz-, láb- és hónalj-izzadás ellen. Hűsít! Szagtalanít. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

*** Kiadó Szarvas-sor 15. sz. alatt üzlet-helyiség lakással együtt május 1 től.** Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

A Royal kávéházban

ma este

debreceni ifju Magyar i nre teljes zenekarával személyesen hangversenyez.

Husvétii illatszerek, parfüm és mankür-kasetták, kölnivizek nagy választékban a legesinosabb kivitelben kaphatók Farkas István „Apolló” Drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B

*** Egy használt, de jókarban levő imazzámoly és egy feszület megvételre kerestetik.** Cim a kiadóban.

*** Kiadó családi ház.** A Vízvezeték utcában egy 3 szobás családi ház május 1 re kiadó.

x Poloskairtó NOXIN biztos szer. Ára 1 korona 80 filler. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B

*** A szőlőgazdáknak s a harcúterén a katonáknak nagy lesz az öröme, mert bővebb terem bor és gyümölcs, amióta „Peranoszpor”-ral permetezik a szőlőket és a gyümölcsfákat. Ujalunk lapunk második oldalán levő hirdetésre**

Könyvelést, levelezést a délutáni órákban elvállalok. Cim a kiadóhivatalban.

A legjobb **molyirtó** szer u. m. **mirt,** Bagaria-Papir, Molygyökér, Tabaco, Mof, Tarmalit, Camfor, terpetin, Zacherlin, sib. már kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi ut 7/B.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Szombaton: A császárné Károlyi Leona fellépte.) bérlétszünetben.
Vasárnap délután: Eleven ördög.
Vasárnap este: Isten országa, bibliai játékok.

A tolvaj — délutáni előadásban.

A színházi hét jelentősebb művészi eseményiből való volt kétségtelenül, hogy a drámai együttes színrehozta Bernstein világhírű színművét, A tolvajt. Bernstein drámájának príze oly sikert aratott, hogy a színház vezetősége indítatva értezte magát ezt a kiváló színvonalú alkotást a hét szombatján délután felhelyáru előadásban ismét színrehozni.

SZERKESZTOI POSTA.

A husvétii számra szánt dolgozatokat sziveskedjenek t. munkatársaink mielőbb hozzánk juttatni

A szerkesztésért felelős vezető: **Dr. PAPP KÁROLY**

Modern kétszobás utcai lakás, előszobával, fürdőszobával és mellékhelyiségekkel május elsejére kiadó.
Kertész-utca 12 c
Telefon 13—69.

A MŰJÉG

napenkénti rendszeres szállítást megkezdtek, megrendeléseket köszönettel vesszünk, előfizetéseket elfogadunk és előzékeny, pontos kiszolgálásról gondoskodunk

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad Sörgyár R. T.
Telefon 439.

M. Kir. Marhasó nagyáruda,
Sónagyraktár.

Spitzer Sámuel és Fia
Nagyvárad.

Ajánl:

Legjobb minőségű gépolajokat, henger és motorolajokat, milleniumi égőolajat (Pyrolin), merevgépszirt (tavotte). Elsőrendű kocsi-kenőcsöket, eredeti németországi, importált, répamagvakat, államilag ólomzárolt, legelső rendű luczernamagot és minden más gazdasági cikket.

Általános Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Alaptőke: egy millió K.
Tartalékalap: 122,000 K.

Elfogad moratóriummentes betéteket felmondás nélkül s azokat a betét napjától kezdve igen előnyösen kamatoztatja.

Leszámitol váltókat. Jelzálog kölcsönöket folyósít.

Kiadó

Rimanóczy-utca 11. sz. házban (volt Darvas-féle palota.) első emeleten nagyuri lakás, 6 szoba télikert, hall, diszkert, autogarage, központi fűtéssel, stb. 1916. május 1-re. Ugyanott a földszinten egy nagy iroda helyisége 1916. május 1-re. Ezredévi emléktér felé 4 szobás lakás azonnal kiadó. Gróf Vécsey-u. 4. sz. házban (Rulikovszky-ut.) két szép 4 szobás lakás, fürdőszobával azonnal kiadó. Értekezni lehet a

Nagyvárad Takarékpénztárban. Teleky-u. 2.

Gazdasági és Iparbank Részvénytársaság

Nagyvárad, Szent László-tér 2. sz.

Alaptőke: 3,010 000 korona.
Tartalékalap: 600.000 kor.

Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskékre és folyószámlára. — Leszámitol váltókat. — Előleget nyújt értékpapírokra. Kölcsönöket ad telekkönyvezett ingatlanokra rövidebb és hosszabb időre. Valamint törlesztéses jelzálogkölcsönöket is engedélyez.

Bővebb felvilágosítást az intézet nyújt.

4. szám.

Bächer-féle **Sack** ekék, valamint egyéb **gazdasági felszerelések** jutányos árban kaphatók

Andrényi Károly és Fiaival
Nagyvárad.

NAGYVÁRAD VÁROS VILLAMOS MŰVE

IRODA ÉS RAKTÁR:

TELEFON 514.

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

TELEFON 514.

Értesítjük a m. t. közönséget, hogy a

WOLFRAM LÁMPÁK

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Költségvetések ingyen. Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését. Csillárok, izzólámpák állandóan nagy választékban kaphatók. Villamos motorok 1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja
55.

Főszerelő telefonja
55.

Földbirtokra első helyre leendő bekebelezés és előnyös feltételek mellett 65 és 50 éves törlesztés továbbá 10 éves egyszerű jelzálog kölcsönt folyósítunk.

Nagyvárad 1916 márc. 4.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részvénytársaság.

Kiadó legelő.

Dusafalva határában 303 hold legelő azonnal kiadó.

Ertekezhetni a Polgári takarékpénztárnál, Nagyváradon.